

Проректор з науково-педагогічної роботи
В.Л.Шаран

25 апреля 2019 г.

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Середня освіта (Українська мова і література)
	Середня освіта (Українська мова і література, мова і література (англійська))
	Середня освіта (Українська мова і література, мова і література (німецька))
Статус дисципліни	варіативна (вільного вибору студента)
Факультет	філологічний
Кафедра	українська мова
Мова навчання	українська
Дані про вивчення дисципліни	

Форма навчання	Курс	Семестр	Обсяг дисципліни: год /кредити ЄКТС	Кількість годин						Курсова робота	Вид семестрового контролю	
				Аудиторні заняття					Самостійна робота		Залік	Екзамени
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	1	1	150/5	32	16		16		118			+
Заочна	1	1	150/5	16	8		8		134			+

Розробник: Підпис Стецик М.С., кандидат філологічних наук, доцент
Ініціали та прізвища викладача, науковий ступінь та вчене звання

Погоджено керівником групи забезпечення освітньої програми
М. Мацьків Мацьків П.В., доктор філологічних наук, професор
 Підпис

Схвалено на засіданні кафедри української мови
Протокол № 5 від 23.05. 2019 р.
Завідувач кафедри П. Мачок Мацьків П.В.
Підпис

Схвалено на засіданні науково-методичної ради філологічного факультету
Протокол № 5 від 30.05 2019 р.

Схвалено на засіданні науково-методичної ради університету
Протокол № 6 від 25.06 2019 р.

1. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета: подати комплексну різноаспектну лінгвістичну (лінгвостилістичну) інтерпретацію тексту (поетичного, прозового, драматичного) як системного цілого та на всіх мовних рівнях, виходячи з природи художнього тексту; виявити мовні засоби, за допомогою яких виражається ідейно-концептуальний і пов'язаний з ним емотивний зміст твору, відчуті потенційні можливості художнього слова та художньої форми.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна вивчається після таких предметів: «Сучасна українська літературна мова», «Стилістика української мови», «Вступ до мовознавства», «Вступ до літературознавства», «Аналіз літературного твору», «Історія української літератури».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Згідно з вимогами освітньої програми студент повинен **знати**:

- методологічні засади лінгвістичної інтерпретації – діалектичну єдність змістоформи як іманентної текстової субстанції (форма не має сенсу без змісту, зміст не може існувати поза певною формою);
- стосунок мови художньої літератури до системи стилів літературної мови та особливий характер норми в мові художньої літератури тощо;
- розпізнавати типи імплікованої в художньому тексті інформації (змістово-фактуальної, змістово-концептуальної, змістово-підтекстової);
- основні текстові категорії та традиційні й нетрадиційні типології текстів;
- критерії добору художніх текстів для лінгвістичної інтерпретації;
- методи і прийоми лінгвістичної інтерпретації тексту, фактори, що впливають на добір мовних засобів та їхню організацію в тексті, а також підходи до класифікації текстоутворювальних чинників (об'єктивні й суб'єктивні, екстралінгвальні та інтралінгвальні, первинні й похідні);
- загальну стратегію та конкретну тактику інтерпретації (з оперттям на засвоєні раніше методи й прийоми, а також аспекти дослідження мови художньої літератури); моделювати можливі вектори лінгвостилістичної інтерпретації – від ідейно-естетичного змісту, концептосфери до художньої змістоформи й навпаки;
- мовну організацію поезії (одиниці віршового мовлення: мелодика, ритм, метрика, рима, рядок, строфа, поетичний звукопис, їхні експресивні функції), інтерпретувати одиниці поетичного синтаксису і ритмо-інтонаційної структури віршового тексту;
- специфіку мовної організації прозового тексту (модальність, тематичне поле, підтекст, номінації персонажів, головні семантичні опозиції) та основні засади його лінгвостилістичної інтерпретації;
- специфіку мовної організації драматичних творів (особливість мови драми, трагедії, комедії, трагікомедії; види діалогу й монологу; ремарки, їхні характерологічні й структурно-композиційні функції).

Студент повинен **вміти**:

1) загальна компетентність:

- досліджувати художній текст як відображення лінгвокультурної ситуації певного періоду в історії мови і як конкретно-мовленнєве втілення певного авторського задуму з урахуванням діалектики загальномовного та індивідуально-авторського в тексті;

- визначати специфічні риси художніх текстів, засоби й прийоми образного вираження, доходити висновку про «неминучу образність слова чи словоформи» в художньому тексті.
- урахувувати залежність мови художніх творів від літературних напрямів, літературної школи, ідейно-естетичної концепції автора, його світогляду, значущість індивідуально-авторського (суб'єктивно-особистісного) первня в мові художньої літератури, брати до уваги творчий характер авторської організації всіх мовленнєвих засобів у художньому тексті;
- проводити спостереження над комбінаціями мовних елементів різних рівнів (ярусів) і загальною тональністю тексту;
- порівнювати декілька авторських редакцій на підтвердження класичної тези про те, що в досконалому тексті – «єдино необхідне розташування потрібних слів»;
- крізь призму багатоаспектного аналізу тексту осягати його ідейно-естетичну та концептуальну цінності, «побачити триаду»: ідейно-художній зміст – образна система – художнє мовлення, де образна система виступає формою ідейно-художнього змісту, який, у свою чергу, є змістом щодо форми.

2) компетентність, що відповідає предметові:

- аналізувати художній текст на різних рівнях, визначати комплекс мовних засобів (лексичних, фразеологічних, синтаксичних, морфологічних, фонетико-інтонаційних, графічних тощо), які репрезентують ідейно-концептуальний та естетичний зміст художнього твору;
- проводити лінгвістичну інтерпретацію текстів (фрагментів тексту) різних жанрів;
- професійно працювати зі словниками мови письменників;
- спостерігати за добором і характером використання мовних засобів у творах різних літературних напрямів (класицизм, сентименталізм, романтизм, реалізм, модернізм, постмодернізм);
- досліджувати роботу письменника над мовою твору (проводити порівняльно-зіставний аналіз чернеток, планів, різних редакцій);
- проводити комплексну (цілісну) інтерпретацію художнього тексту (або його фрагмента) за вибором викладача та за власним вибором.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здійснюється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

А (90–100) – оцінка «відмінно» – «5» : отримує студент, який добре орієнтується в теоретико-методологічних засадах інтерпретації художнього тексту; володіє комплексом методів і прийомів лінгвістичного аналізу художнього тексту (далі – ЛПХТу); знає основні текстові категорії та традиційні й нетрадиційні типології текстів, підходи до класифікації текстоутворювальних чинників; опанував загальну стратегію та конкретну тактику інтерпретації; може коректно змодельовати можливі вектори лінгвістичної інтерпретації (від ідейно-естетичного змісту, концептосфери до художньої змістоформи й навпаки); знає специфіку мовної організації поетичного, прозового та драматичного дискурсу; здатний проаналізувати художній текст на різних рівнях, визначити комплекс мовних засобів (лексичних, фразеологічних, синтаксичних, морфологічних, фонетико-інтонаційних, графічних тощо), які репрезентують ідейно-концептуальний та естетичний зміст художнього твору; самостійно проводить цілісну лінгвістичну інтерпретацію художнього тексту загалом (або його фрагмента) з урахуванням усіх необхідних компонентів (за певною схемою-матрицею); виконав усі види навчальної роботи.

В (82 – 89) – оцінка «добре» – «4»: отримує студент, який загалом орієнтується в теоретико-методологічних засадах інтерпретації художнього тексту; володіє основними методами і прийомами ЛПХТу; знає основні підходи до класифікації текстоутворювальних чинників; орієнтується в загальній стратегії та конкретній тактиці інтерпретації; знає особливості мовної організації поетичного, прозового та драматичного дискурсу; здатний проаналізувати художній текст на різних рівнях, визначити комплекс мовних засобів (лексичних, фразеологічних, синтаксичних, морфологічних, фонетико-інтонаційних, графічних тощо), які репрезентують ідейно-концептуальний та естетичний зміст художнього твору; самостійно проводить цілісну лінгвостилістичну інтерпретацію художнього тексту загалом (або його фрагмента) з урахуванням більшості необхідних компонентів (за певною схемою-матрицею); виконав усі види навчальної роботи.

С (75 – 81) – оцінка «добре» – «4» : отримує студент, який спорадично обізнаний з теоретико-методологічними засадами інтерпретації художнього тексту; знає основні методи і прийоми ЛПХТу та підходи до класифікації текстоутворювальних чинників; орієнтується в особливостях мовної організації поетичного, прозового та драматичного дискурсу; може проаналізувати художній текст на різних рівнях, визначити комплекс мовних засобів (лексичних, фразеологічних, синтаксичних, морфологічних, фонетико-інтонаційних, графічних тощо), які репрезентують ідейно-концептуальний та естетичний зміст художнього твору; проводить, спираючись на відповідну літературу, цілісну лінгвостилістичну інтерпретацію художнього тексту загалом (або його фрагмента) з урахуванням більшості необхідних компонентів (за певною схемою-матрицею); виконав із незначною кількістю помилок усі види навчальної роботи.

Д (67 – 74) – оцінка «задовільно» – «3» : отримує студент, який на репродуктивному рівні опанував теоретико-методологічні засади ЛПХТу (методи, прийоми, підходи до класифікації текстоутворювальних чинників); загалом орієнтується в особливостях мовної організації поетичного, прозового та драматичного дискурсу; формально, без екстраполяції на ідейно-концептуальний та естетичний зміст, може проаналізувати художній текст на різних рівнях, визначити мовні засоби (лексичні, фразеологічні, синтаксичні, морфологічні, фонетико-інтонаційні, графічні); схематично проводить цілісну лінгвостилістичну інтерпретацію художнього тексту загалом (або його фрагмента); виконав (з помилками) більшість видів навчальної роботи.

Е (60 – 66) – оцінка «задовільно» – «3» : отримує студент, який виявив слабкі знання навчального матеріалу, відтворює програмовий матеріал фрагментарно, недостатньо орієнтується в теоретико-методологічних засадах інтерпретації; припускається суттєвих помилок у процесі лінгвістичної інтерпретації художнього тексту (і на різних рівнях, і комплексної); схематично й формально аналізує різні види художніх дискурсів (поетичний, прозовий, драматичний); виконав із суттєвими помилками більшість видів навчальної роботи.

FX (35 – 59) – оцінка «незадовільно» – «2» (з можливістю повторного складання) : виставляється студентові, який не опанував значної частини навчального матеріалу, не засвоїв теоретичних тверджень та методологічних засад інтерпретації в процесі роботи над художнім текстом, не володіє методикою лінгвістичної інтерпретації різножанрових дискурсів на різних мовних рівнях; не виконав більшості видів навчальної роботи.

F (1 – 34) – оцінка «незадовільно» – «2» (з можливим повторним курсом) : виставляється студентові, який зовсім не володіє основними знаннями і вміннями, передбаченими навчальною програмою, не відвідував більшості практичних занять та не

виконав усіх видів навчальної роботи (контрольна робота, індивідуальне навчально-дослідницьке завдання)

5.ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- поточне оцінювання;
- контрольна робота;
- індивідуальне навчально-дослідницьке завдання
- екзамен.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Вступ

Зміст, завдання і мета курсу. Специфіка лінгвістичного дослідження художнього тексту порівняно з літературознавчим, соціологічним, культурно-історичним. Основні види (рівні) лінгвістичного дослідження тексту: структурний (вивчення мовних одиниць), соціально-комунікативний (вивчення літературних і нелітературних форм існування мови, функціональний стиль), власне текстовий (як єдності змістоформи), його різновиди. Лінгвістична інтерпретація художнього тексту в аспекті мовознавчих і літературознавчих дисциплін, його загальнофілологічна спрямованість.

Теоретична база лінгвістичної інтерпретації тексту (поетика, культурологія, лінгвопоетика, лінгвостилістика, семіотика, когнітивістика). конспективний огляд праць відомих філологів (О. Пешковський, Л. Щерба, О. Потебня, В. Виноградов, Г. О. Винокур, В. Григор'єв, А. Ткаченко, І. Качуровський, М. Коцюбинська, В. Домбровський, В. Русанівський, М. Гольберг, А.Содомора, Ф.Бацевич, І.Кочан, М.Крупа, Т.Єщенко та ін.).

2. Текст як предмет лінгвістичної інтерпретації

Поняття про текст. Змістовий, структурно-композиційний і мовленнєвий первні тексту. Можливість різноаспектного вивчення тексту. Динамічний характер мовнозмістової структури тексту. Лінгвістичне вивчення художнього тексту як засобу проникнення в художньо-концептуальні надра твору словесного мистецтва. Текстові категорії, їхня природа, типологія, ієрархії. Формально-структурні, семантичні, змістово-семантичні та прагматичні категорії тексту. Традиційні й нетрадиційні типології текстів. Прецедентні обрії тексту. Сильні текстові позиції.

3. Художній текст як лінгвоестетичний феномен

Методологічні засади дослідження художнього тексту: мотивація мовленнєвої художньої діяльності людини, онтологічна єдність емоцій, думки та волі; співвідношення об'єктивного і суб'єктивного в процесі пізнання, переживання й зображення дійсності письменником; єдність (ціле) художнього тексту як закритої гармонізованої системи, котра реалізується на всіх рівнях: зображуваної події, естетичного кредо автора, мовних засобів, що реалізують авторський задум.

Визначення специфіки мови художнього твору, установлення зв'язків між словом і художнім образом, з'ясування основних підходів як теоретичне підґрунтя лінгвістичної інтерпретації художнього твору. Концепція О. О. Потебні про образну природу слова-образу (слово – «ембріон образу», воно проходить у художньому творі складну трансформацію, художнє узагальнення відбувається при переході від звичайного почуттєво-конкретного до естетичного почуттєво-конкретного, до створення художнього образу, і ланкою-посередником при цьому виступає не взята з науки абстракція, а випрацюване митцем узагальнення. Усе це матеріалізується у слові, втілюється у словесному матеріалі).

Діалектика розуміння специфіки мови художнього твору, її становлення й розвитку. Наявність у мовній тканині твору образних засобів (тропів і фігур). Дослідження тропів у працях О. Потебні, О. Веселовського, В. Домбровського, О. Федак. Асоціативна природа образності в розумінні І. Франка («Із секретів поетичної творчості»). Концепція загальної образності та уявлення про мову художнього твору як єдине ціле, як систему взаємопов'язаних елементів, де кожна образна одиниця єдино можлива для цього конкретного твору. Внутрішня форма слова, трансформація слова-поняття у слово-образ. Контекстуальна зумовленість мовних одиниць.

Художньо-образна мовна конкретизація як функціональна властивість мови, її кореляція з іншими сферами мовного спілкування. Розуміння мови художньої літератури як явища системного, що включає в себе всі мовні рівні, які виступають у комплексі, підпорядкованому відповідному ідейно-естетичному об'єкту.

Мовні рівні: лексичний (з образно-лексичним і лексико-стилістичним аспектом); морфологічний і синтаксичний (із структурно-ритмічним, функціонально-стилістичним і експресивно-стилістичним аспектами); звуковий рівень, метричний. Взаємозумовленість та взаємопов'язаність мовних рівнів.

Мова художньої літератури і літературна мова, взаємостосунки між ними на різних історичних етапах. Відношення мови художньої літератури до системи стилів літературної мови. Особливий характер норми в мові художньої літератури. Залежність мови художніх творів від літературних напрямів, літературної школи, ідейно-естетичної концепції автора. Значущість індивідуально-авторського (суб'єктивно-особистісного) первня в мові художньої літератури. Творчий характер організації всіх мовленнєвих засобів у художньому тексті.

4. Основні аспекти, напрями й засади інтерпретації художніх текстів

Спостереження над можливостями вибору та використання мовних засобів при створенні літературно-художніх текстів. Діалектика індивідуально-авторського й загальномовного стандарту. Поняття ідіостилю (ідіолекту) письменника. Специфічні риси художніх текстів. Засоби і прийоми образного вираження. Питання про «неминучу образність кожного слова» у художньому творі. Образна система твору. Образні засоби мови та авторські засоби і прийоми створення художнього образу.

Компоненти художньої форми твору: предметна зображальність, мовленнєва система, композиція; провідна роль мовленнєвої організації (мови словесно-художнього твору). Мобілізація образно-експресивних та емоційно-оцінних засобів для передачі ідейно-змістової канви твору, його пафосу (геройного, трагічного, романтичного, іронічного, сатиричного). Робота письменника над мовою твору (порівняльно-зіставний аналіз чернеток, планів, різних редакцій). Мовне вираження образу автора й образу оповідача. Спостереження над авторським мовленням і мовленням персонажів. Діалог, полілог, монолог, автодіалог та їхня композиційна роль в епічному тексті. Внутрішнє мовлення, потік асоціацій, їхні експресивні можливості.

Композиція художнього твору як система «динамічного розгортання словесних рядів у складній єдності цілого». Мовні і мовленнєві засоби реалізації композиційної системи твору. Спостереження над добором і характером використання мовних засобів у творах різних літературних напрямів (класицизм, сентименталізм, романтизм, реалізм, модернізм, постмодернізм), залежність мовленнєвої системи твору від застосованих автором принципів пізнання і художнього зображення дійсності. Порівняльно-зіставні спостереження над добором і організацією мовних засобів в основних формах літературних творів (епос, лірика, драма). Принципи і прийоми стилізації. Історична, жанрова і соціально-мовленнєва стилізація. Пародіювання як іронічна імітація художніх принципів і мовленнєвої манери літературної течії, літературної школи, письменника. Мовленнєві засоби гумору та сатири. Розмаїтість художніх засобів утілення сатиричного пафосу.

Аспекти лінгвоінтерпретації: лінгвістичний коментар (пояснення незрозумілих слів, форм, конструкцій); лінгвістичне тлумачення (розкриття контекстуальної семантики (змісту) і стилістичного забарвлення мовних одиниць як засобів створення ідейно-естетичного змісту твору); лінгвістичний аналіз – дослідження (інтерпретація) тексту як мистецького твору, розкриття словесно-художнього втілення художньо-концептуального задуму через комплексний аналіз жанру твору, його композиційної структури, сюжетного розвитку, системи образів, мовних опозицій, домінант, підтексту та інших категорій у їх взаємозв'язках та взаємозумовленості.

Провідна роль лінгвістичного аналізу при філологічному підході до дослідження художнього тексту.

5. Лінгвостилістична інтерпретація різножанрових текстів

Аналіз прозового тексту

Композиційно-мовленнєві засоби організації художнього тексту як цілого (закритої системи). «Голоси» і позиційні наративні ракурси в художньому тексті, способи опису сюжетного часу. Модальність художнього тексту. Тематичне поле, тематична сітка. Пресупозиція і підтекст.

Композиційно-синтаксичний рівень. Типи викладу змістово-фактуального матеріалу (розповідь, опис, роздум, діалог). Форми викладу художньої інформації: власне авторська форма викладу художньої інформації, передоручення (усне, письмове, внутрішнє) авторського слова оповідачеві. Мовленнєві структури: авторське слово і слово персонажа. Типи викладу змістово-фактуального матеріалу, пов'язані з чужим словом; невластне пряме мовлення і мовні засоби його вираження; невластне прямий діалог (полілог); невластне авторська оповідь; прийом антропоморфізму.

Авторська інтенція і прийоми її виявлення. Еквівалентні одиниці мови: лексичний повтор, авторська репрезентація дійових осіб, питальні та окличні речення; графічні виділення. Вираження інтенційності в текстових структурах: зміна функційного стилю, зміна викладу змістово-фактуального матеріалу; переключення власне авторського мовлення в драматичне, поетичне; зміна віршового ритму; категорія ретроспекції і проспекції; ретроспекція-повтор. Головні семантичні опозиції.

Номінація персонажів у авторському мовленні; власне ім'я для позначення персонажа; власні імена як знак чужої точки зору; «поведінка» власного імені як знака чужої точки зору в структурно-семантичній організації цілого тексту; власне ім'я як знак зміни соціально-вікового статусу персонажа; типи повторних номінацій за способом творення; т позначення персонажа займенником; займенник як знак виділення; займенник як знак автосемантичного позначення особи.

Лінгвістичний аналіз поетичного тексту

Термінологія ритмомелодики та поетичної фонетики. Лінгвістичний та семантичний аналіз метра і ритму: визначення віршового розміру, встановлення семантичних нюансів. Лінгвосемантичний аналіз рими: визначення рими за місцем наголосу (окситонні, парокситонні, дактилічні, гіпердактилічні), встановлення семантичних нюансів.

Семантичний аналіз повторів голосних звуків (асонанс), визначення частотності вживання, ключових слів з аналізованим звуком та встановлення їхніх семантичних нюансів. Семантичний аналіз повторів приголосних звуків (алітерація): виписування приголосних звуків у повнозначних словах, визначення груп приголосних, які найчастіше повторюються, встановлення семантичних нюансів та функцій. Паронімічна атракція.

Лінгвістичний аналіз лексичного рівня. Інтерпретація лексичного складу поетичного тексту: визначення ключових слів поезії, добір синонімів до кожного ключового слова; визначення за тлумачним словником лексичного значення кожного слова-синоніма; з'ясування мотиву відбору автором певного слова (словосполучення) в

поетичному тексті. Складання словника поетичного тексту за частинами мови: іменники, займенники, дієслова, атрибути (прикметник, дісприкметник, прислівник, дісприслівник), визначення внутрішнього бачення автором зображуваного явища (предметне, дієве, атрибутивне). Складання на основі словника поетичного тексту словника найчастіше вживаних слів. Тематичні поля, мовні знаки культури в похідному (в т.ч. прозовому) тексті, встановлення першоджерела, способу трансформації у похідний текст (алюзія, цитатія, ремінісценція, переспів), змісту і функції в похідному тексті.

Граматичний рівень. Семантико-стилістичні функції морфологічних категорій. Семантико-стилістичні функції синтаксичних одиниць. Семантико-стилістичні функції словотвору.

Лінгвістичний аналіз драматичного тексту

Природа драматичного тексту – орієнтація на усне мовлення (монолог, діалог, полілог) та кінетичні засоби (жест, міміка), сценічне втілення.

Жанрова зумовленість добору мовних засобів. Представлення дійових осіб як вияв оцінної точки зору автора, конструювання діалогу (полілогу). Ремарки, їхня роль у жанротворенні та представленні змістово-фактуальної інформації, в режисерському втіленні. Репліки як носії змістово-фактуальної інформації, як безпосередня почуттєва реакція на звертання, запитання. Семантична навантаженість фрази. Засоби індивідуалізації мови персонажів: використання в репліках спільнокоренових слів, гри словом, зіставлення різних значень слів, ситуативних (контекстуальних) синонімів; використання розмовних нейтральних і розмовних знижених висловів, ненормативної лексики, просторічних елементів, запозичень з інших мов, переінакшених за звучанням слів української, російської, англійської та інших мов.

Мовностилістичні засоби створення комічного: знижена лексика, просторічні елементи, невмотивовані запозичення з інших мов, перекичування книжних, іншомовних та ін. слів. Позанормативні розмовні елементи, обігрування книжних метафор, афоризмів, МЗК, старослов'янзмів; переосмислення писемно-книжних елементів; розмовні засоби.

Мовностилістичні засоби патетики: публіцистичні формули у прямому значенні, книжні та публіцистичні метафори, афористичні вислови, старослов'янські вкраплення, суспільно-політична лексика, книжні елементи різних мовних рівнів; експресивна лексика з урочисто-піднесенням забарвленням.

Мовностилістичні засоби створення ліричного: народно-розмовна фразеологія, поетичні формули, мовні знаки культури, пісні, драматичний елемент народних обрядів.

Драматична поема як різновид драматургії. Жанрова зумовленість добору змістово-фактуальної інформації та мовних засобів її репрезентації: віршовно-ритмічна форма, лексико-фразеологічний арсенал.

6. Цілісна інтерпретація художнього тексту

Багатоаспектність аналізу художнього тексту як шлях осягнення його ідейно-естетичної та концептуальної цінності, як можливість «побачити триаду»: ідейно-художній зміст – образну систему – художнє мовлення, де образна система виступає формою ідейно-художнього змісту, який, у свою чергу, є змістом щодо форми – художнього мовлення. Розмаїтість конкретних шляхів інтерпретації різних видів і жанрів художніх творів. Застосування найбільш раціонального й дидактично доцільного лінгвоестетичного за своїм завданням і філологічного за своїм спрямуванням аналізу словесно-художнього шедевр. Вироблення загальної стратегії (методології, методики) і конкретної тактики інтерпретації (з опертям на засвоєні раніше методи і прийоми, а також аспекти дослідження мови художньої літератури). Аналіз і синтез у дослідженні художнього тексту. Можливі шляхи інтерпретації – від ідейно-естетичного змісту до художньої змістоформи і навпаки. Чергування спрямованості інтерпретації з метою глибшого виявлення художньо-концептуальних моментів і словесно-мовної форми в їх

взаємозумовленості та єдності. Образ у мистецтві слова. Види художніх образів. Виявлення взаємодії образно-мовленнєвих засобів зі структурою художніх образів. Загальна і мовленнєва структура образу автора. Індивідуальний стиль твору. Естетичні досягнення стилю як гармонійна єдність усіх компонентів змістоформи, що репрезентують художній концепт твору. Підсумкова характеристика текстів як явищ мистецтва. Ідейно-естетичне, концептуальне та естетичне новаторство письменника. Методика проведення (загальна схема) рівневої та комплексної лінгвоінтерпретації художнього тексту.

ОРІЄНТОВНА ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1. Словник мови письменника (мови художнього твору, поетичної збірки). Методика роботи зі словником.
2. Лінгвостилістика сильних текстових позицій. Поетика заголовків і заголовкових комплексів.
3. Фонографічний рівень художнього тексту. Тезаурус фоніки.
4. Образно-лексичний та фразеологічний рівень художнього тексту.
5. Морфемно-словотвірний рівень. Оказіональні деривати.
6. Синтаксичні (стилістичні) та риторичні фігури.
7. Інтертекстуальність. Прецедентні імена. Мовні знаки культури.
8. Методика рівневої та цілісної інтерпретації художнього тексту (фрагменти художнього тексту).

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1. Опрацювання теоретичного матеріалу (розширений конспект теми)
Естетична функція художнього слова. Інтелектуально-асоціативний вимір художнього тексту.
Метамова лінгвопоетики. Укладання термінологічного словника художніх засобів і тропів.
Інтелектуалізм авторського мовомислення. Прецедентні обрії тексту. Текстова домінанта.
Символопростір художнього тексту.
Онімний простір художнього тексту
2. Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання (комплексна лінгвопоетична інтерпретація художнього тексту)
Підготувати взірці цілісної лінгвостилістичної інтерпретації тексту (на вибір)
 1. Г. Сковорода. *Кожному місту звичай і права*.
 2. І. Котляревський. *Уривок з поеми „Енеїда”* (не менше 8 строф).
 3. Т. Шевченко. *Уривок з поеми „Сон”* („У всякого своя доля”).
 4. Т. Шевченко. *Сонце заходить...*
 5. Т. Шевченко. *Садок вишневий коло хати*.
 6. Леся Українка. *І все-таки до тебе думка лине...*
 7. І. Нечуй-Левицький. *Уривок з повісті „Кайдашева сім'я”*.
 8. М. Коцюбинський. *Цвіт яблуні. Що записано в книжку життя*.
 9. В. Стефаник. „*Лан*”, „*Новина*”.
 10. О. Кобилянська. *Уривки з повістей „Земля”, „Царівна”*.
 11. В. Винниченко. *Уривок з оповідання „Момент”*.
 12. І. Франко. *Чого являєшся мені у сні, Пролог до поеми „Мойсей”*.
 13. В. Сосюра. *Любіть Україну. Васильки у полі...*
 14. П. Тичина. *Ви знаєте, як липа шелестить.... Пам'яті тридцяти*.
 15. П. Тичина. *О панно Інно...*
 16. М. Рильський. *Молось і вірю*

17. М. Рильський. *Коли копають картоплю.*
18. В. Підмогильний. *Уривок з роману „Місто”.*
19. М. Хвильовий. *Уривки з новел „Я (Романтика)”;* „*Мати*”.
20. О.Олесь. *Чари ночі.*
21. М.Вороний. *Блакитна Панна.*
22. О.Довженко. *Уривок з кінооповідання „Зачарована Десна”.*
23. О.Гончар. *Уривок з новели „За мить щастя”.*
24. В. Симоненко *Лебеді материнства.*
25. В. Симоненко *Весілля Опанаса Крокви. Кукурікали півні на рушниках.*
26. В. Симоненко. *Де зараз ви, кати мого народу.*
27. Д. Павличко. *Коли ми йшли удвох з тобою...*
28. Д.Павличко. *Два кольори.*
29. І. Драч. *Балада про соняшник.*
30. А. Малишко. *Пісня про рушник.*
31. В. Стус. *На колимськiм морозі...*
32. В. Стус. *О землє втрачена, явися...*
33. Ліна Костенко. *Українське альфреско.*
34. Ліна Костенко. *Уривки з історичних романів у віршах „Маруся Чурай”, „Берестечко”.*
35. Ліна Костенко. *Усе змінилось. Люди і часи.*

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Розподіл балів між видами робіт:

Поточна успішність				Екзамен
Відповіді на практичних заняттях	Контрольна робота	Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	Сума	
20	20	20	60	40
Разом				100

Поточна успішність (max = 60) складається з балів, отриманих на практичних заняттях (20 балів), контрольної роботи (20 балів), індивідуального навчально-дослідницького завдання (20 балів)

Загальний бал (20 балів) відповідей на практичних заняттях обчислюється за формулою $\frac{A}{n} \times 4$, де A – сума усіх поточних оцінок за чотирибальною шкалою, включаючи оцінки «2», n – кількість цих оцінок (не менше трьох). A/n – середня оцінка поточного контролю.

Контрольна робота (20 балів) – виконання тестових завдань відкритої і закритої.

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання (комплексна лінгвопестична інтерпретація художнього тексту)

Критерії оцінювання навчально-дослідницького завдання:

1. Ступінь виконання завдання – 12 балів;
2. Рівень самостійності – 4 бали;
3. Якість мовленнєвого оформлення, структурованість – 2 бали;
4. Висновки, узагальнення – 2 бали.

Іспит проводиться в письмовій формі і передбачає розгорнуті відповіді на теоретичні питання та виконання завдань практичного характеру (у тому числі і тестів відкритої і закритої форми). Формат запитань і завдань до іспиту корелює з програмою

дисципліни. Відтак максимально можлива сума балів, отриманих на екзамені, становить 40 балів.

Отже, сумарна кількість балів з дисципліни загалом становить 100 балів, із яких шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Екзамен за талоном № 2 і перед комісією проводиться в письмовій формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Не передбачено

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бабенко Л., Казарин Ю. Лингвистический анализ художественного текста. Теория и практика: Учебник / Л. Бабенко, Ю. Казарин. – М. : Флинта : Наука, 2003. – 496 с.
2. Бацевич Ф. Лінгвістика тексту : підручник / Флорій Бацевич, Ірина Кочан. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2016. – 316 с.
3. Гольберг М. Я. Лінгвістичний аналіз тексту й інтерпретація художнього твору. Герменевтичні аспекти / М. Я. Гольберг // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. – 2000. – Випуск 28. – С.171–176.
4. Дзюба І. М. «Гармонія крізь тугу дисонансів...» / Іван Дзюба, Ліна Костенко, Оксана Пахльовська. – К. : Либідь, 2016. – 584 с.
5. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. / Т. А. Єщенко. – К. : ВЦ «Академія», 2009. – 264 с.
6. Коцюбинська М. Література як мистецтво слова / Михайлина Коцюбинська. – Київ : Наукова думка, 1965. – 323 с.
7. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: Навч. посіб. – 2-ге вид., перероб. і доп. / І. М. Кочан.. – К. : Знання, 2008. – 423 с.
8. Крупа М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту / Марія Крупа – Тернопіль : «Підручники і посібники», 2005. – 416 с.
9. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту / В. А. Кухаренко. – Вінниця : Нова книга, 2004. – 272с.
10. Маленко О. Лінгво-естетична інтерпретація буття в українській поетичній мовотворчості (від фольклору до постмодерну) : Монографія. / Олена Маленко. – Харків, 2010. – 488 с.
11. Марко В. П. Аналіз художнього твору : навч. посіб. / В. П. Марко. – К. : Академвидав, 2013. – 280 с.
12. Поліщук Я. Реактивність літератури / Ярослав Поліщук. – К. : Академвидав, 2016. – 192 с.
13. Словник художніх засобів і тропів / автор-укладач В. Ф. Святосць. – К. : ВЦ «Академія», 2011. – 176 с.
14. Содомора А. Шевченків садок і Франкове поле. Спроба прочитання / Андрій Олександрович Содомора. – Львів : Априорі, 2015. – 104 с.
15. Теорія і практика лінгвістичного аналізу художнього тексту. – Тернопіль : ЛПЛЕЯ, 1997. – 172 с.
16. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства / Анатолій Ткаченко. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2003. – 448 с.
17. Українська етнолінгвістика XX – початку XXI ст. : система понять і бібліографічні джерела / За ред. д-ра філол. наук, проф. С. Я. Єрмоленко. – К. : Грамота, 2007. – 368 с.
18. Шанский Н. М. Лингвистический анализ художественного текста / Н. М. Шанский. – Л. : Просвещение, 1990. – 415 с.

б) додаткова

1. Виноградов В. В. О языке художественной литературы. – М. : Гослитиздат, 1959. – 654с.
2. Голянич М. Лінгвістичний аналіз тексту : словник термінів / М.Голянич, Н.Іванишин, Р.Ріжко, Р.Стефурак. – Івано-Франківськ, 2012. – 312с.
3. Грицютенко І. Є. Естетична функція художнього слова / І. Є. Грицютенко. – Львів : Вид-во Львівського ун-ту, 1972. – 299 с.
4. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поезика / Володимир Домбровський. – Мюнхен, 1993. – С. 184 – 296.
5. Єрмоленко С. Нариси з української словесності: Стилістика і культура мови / Світлана Єрмоленко. – К. : Довіра, 1999.– 431 с.
6. Клочек Г. Поетика візуальності Тараса Шевченка: монографія / Григорій Клочек. – К. : Академвидав, 2013. – 256 с.
7. Клочек Г. Зі студій про літературну освіту. Збірник статей та матеріалів / Григорій Клочек. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2013. – 192 с.
8. Корман Б. О. Изучение текста художественного произведения / Б. О. Корман. – М. : Просвещение, 1972. – 113 с.
9. Коцюбинська М. Образне слово у літературному творі / Михайлина Коцюбинська. – К. : Наукова думка, 1965. – 188 с.
10. Кошарний С. Д. Біля джерел герменевтики / С. Д. Кошарний. – К. : Наука, 1992. – 124 с.
11. Краснова Л. Духовність і краса поетичного образу : збірник наукових статей [до 50-ліття праці в Дрогобицькому державному педагогічному університеті імені Івана Франка] / Людмила Володимирівна Краснова. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2011. – 192 с..
12. Полюга Л. Слово у поетичному тексті І.Франка / Л. Полюга. – К. : Наукова думка. 1977. – 167 с.
13. Потебня А. А. Из записок по русской грамматике / А. А. Потебня. – М. : Учпедгиз. 1958. – Т. 1, 2.
14. Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. //За ред. М. Зубрицької. – Львів : Літопис, 1996. – 633 с.
15. Содомора А. Наодинці зі словом / А. Содомора. – Львів : Літопис, 1999. – 475 с.
16. Степанов Г. В. Язык. Литература. Поэтика / Г. В. Степанов. – М. : Наука, 1988. – 380 с.
17. Стецик М. «Я тільки у слові жила» (вербалізація концепту *слово – мова* в поетичній творчості Ліни Костенко) / Марія Стецик // Рідне слово в етнокультурному вимірі. Матеріали Третьої Міжнародної науково-практичної конференції / упоряд. М. Федурко, В. Котович, Г. Філь. – Дрогобич : Посвіт, 2011. – С. 360 – 375.
18. Стецик М. «Прикрі несподіванки» мовної спорідненості і художній переклад / Марія Стецик // Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького національного університету / За заг. ред. Ж. В. Колоїз. – Випуск 13. – Кривий Ріг. 2015. – С. 355 – 365.
19. Стецик М. «Серце кожне карбує імення» (Поетичний іменник Героїв Майдану) / Марія Стецик // Рідне слово в етнокультурному вимірі / [Текст]: зб. наук. праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. – Дрогобич : Посвіт, 2015. – С. 340 – 360.
20. Сюта Г. Лінгвосвіт поезії авторів нью-йорської групи: Монографія / Галина Сюта – К. : Інститут української мови НАН України: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2010.– 164с.
21. Терлак З. Словник мови поетичної збірки Івана Франка «Зів'яле листя» / Зеновій Терлак. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 394 с.
22. Щерба Л. В. Избранные работы по русскому языку / Л. В. Щерба. – М. : Учпедгиз, 1957. – 186 с.

в) періодичні видання

1. Гольберг М. Я. Проблема невимовного у європейській культурі XIX-XX ст. / М. Я. Гольберг // Слова і культура. – Люблін, 1998.
2. Ісаєва О. О. Роздуми навколо проблеми аналізу та інтерпретації художнього твору в школі // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2007. – № 2. – С. 29 – 31.
3. Крупа М. Критерії відбору художньої словесності для лінгвоаналізу / Марія Крупа // Дивослово, 2001, №7. – С.18-22.
4. Пасічний Є. А. Аспекти і прийоми аналізу художнього тексту / Є. А.Пасічний // Українська мова та література в школі. – 1982. – №8.
5. Рожило Л. П. Загальні основи лінгвістичного аналізу художнього тексту / Л. П. Рожило //Українська мова та література в школі. – 1978. – №2.

г) методичне забезпечення

1. Ковалик І. І., Мацько І. І., Плющ М. Я. Методика лінгвістичного аналізу тексту / І. І. Ковалик, І. І. Мацько, М. Я. Плющ. – К. : Вища школа, 1984. – 118 с.
2. Миронюк Н. Т. Лінгвістичний аналіз тексту: Збірник вправ і завдань / Н. Т. Миронюк. – К. : Вища школа, 1993.– 158 с.
3. Скварок О. А. Лінгвістичний аналіз художнього тексту. Практичні заняття (навчально-методичний посібник) / О. А. Скварок. – Дрогобич : редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. 2010. 106 с.